

PLÁN ČINNOSTI
Vědecké knihovny v Olomouci
na rok 2025

VĚDECKÁ
KNIHOVNA
V OLOMOUCI

VKOL

A. Úvod

Vědecká knihovna v Olomouci bude nadále plnit svou roli plynoucí ze zřizovací listiny. Jako správce významného kulturního dědictví bude pokračovat v péči o fond, zpracování povinného výtisku, nákupů a darů, aktivně bude přispívat k rozvoji společnosti formou vzdělávání a celoživotního učení a rozvíjet svou komunitní funkci.

V roce 2025 nás čeká velký projekt obnovy zastaralého a poruchového zařízení digitalizačního pracoviště tak, abychom mohli zajistit pokračování plánu digitalizace významných periodik. Celkový rozpočet přesáhne částku 20 mil. Kč, z NPO se podařilo získat 16 mil. Kč. Knihovna bude v úzké spolupráci s NK v Praze a MZK v Brně pokračovat v diskuzi přechodu na nový knihovní systém.

Knihovna připravuje několik zajímavých projektů. Jednak proběhne slavnostní představení publikace *Veřejné knihovny v Olomouckém kraji*, na kterou naváže výstava fotografií Jindřicha Štreita přibližující život ve vybraných veřejných knihovnách Olomouckého kraje.

Za velmi důležitou považuji připomínku 250. výročí VKOL fungující jako veřejné knihovny v Olomouci. Koncem roku pak navážeme na dřívější úspěšný publikační a výstavní projekt z roku 2019, tentokrát pod názvem *Na Jeseníky v zimě!* Jedním z vrcholů roku bude krátkodobé vystavení jednoho z nejcennějších rukopisů v ČR, a to kulturní památky *Graduálu louckého*.

Knihovna v rámci své komunitní funkce i v roce 2025 naváže na úspěšné akce a dramaturgické cykly a připraví řadu nových akcí pro veřejnost. Již tradičně nabídne akce v rámci *Března – měsíce čtenářů*, zapojí se do *Muzejní noci*, *Noci kostelů*, oslaví *DED*, *Noc literatury*, která byla v roce 2024 zrušena z důvodů ničivých povodní, připraví festival německé kultury OKU a mnoho dalších akcí.

VKOL bude pokračovat v navazování kontaktů se zahraničními partnery, jedním z prvních plodů získané akreditace Erasmus + je ve spolupráci s MGP příprava výstavy představující neznámou kapitolu česko-italských dějin, a to vysídlení obyvatel Tridentska za první světové války mimo jiné na území dnešní České republiky. Věřím, že výjezdy zaměstnanců knihovny obohatí vzdělávací a kulturní program VKOL i je samotné.

Pracovníci knihovny také připravují nové edukační programy pro školy a veřejnost, vzdělávání pro knihovníky, věnovat se budou exkurzím a prohlídkám knihovny. Za důležitou součást své vzdělávací funkce považuje knihovna také spolupráci se školami v rámci realizace praxí středoškolských a vysokoškolských studentů. VKOL bude opět usilovat o získání finančních prostředků z dotačních titulů. Knihovna bude úzce spolupracovat se zřizovatelem Olomouckým krajem, SMOl a nadále rozvíjet spolupráci s kulturními a pamětovými institucemi v regionu.

RNDr. Bc. Iveta Ťulpíková
ředitelka VKOL

B. Hospodářské a organizační úkoly

Ekonomika a provoz

Hlavním úkolem v oblasti ekonomické bude rozpis schváleného rozpočtu, průběžné sledování jeho plnění a kontrola čerpání jednotlivých položek. V průběhu roku bude zpracován návrh rozpočtu na další rok, střednědobý výhled rozpočtu a střednědobý plán oprav a investic. Průběžně bude vedena účetní evidence VKOL, zpracovávány účetní výkazy, statistické výkazy a rozbor hospodaření. Měsíčně budou odesílána účetní data zřizovateli, čtvrtletně pak účetní výkazy do CSÚIS.

Společně s vedoucími projektů a projektovým manažerem bude zajištěna ekonomická část agendy schválených a připravovaných projektů VKOL.

Bude zajištěna řádná evidence veškerého majetku svěřeného VKOL k hospodaření. V pravidelném termínu proběhne inventarizace majetku dle platných předpisů. Majetková data budou i nadále čtvrtletně odesílána zřizovateli do jednotné evidence majetku.

Bude zabezpečeno plnění všech daňových povinností VKOL z hlediska daně z příjmů právnických osob a DPH, zřizovateli budou aktualizovány podklady pro zpracování daně z nemovitostí.

Pokladní VKOL bude i nadále metodicky vést zaměstnance vybírající hotovost od čtenářů, bude kontrolovat a zajišťovat průběžné odvody z jejich příručních pokladen do hlavní pokladny tak, aby byly prováděny dle nastavených pravidel a nedošlo k překročení stanovených finančních limitů.

V oblasti personální a mzdové budou plněny všechny úkoly vyplývající VKOL jako zaměstnavateli z hlediska sociálního a zdravotního pojištění a daně z příjmů ze závislé činnosti včetně povinných výkazů a hlášení.

V oblasti personální budou řádně vedené osobní spisy zaměstnanců, sledovaná jejich praxe a odpovídající platové zařazení. Budou prověřovány výkazy jejich docházky, sledováno čerpání řádné dovolené a vykazování přesčasové práce. V souladu s vnitřními předpisy a Kolektivní

smlouvou bude kontrolován nárok na poskytování příspěvku na stravování zaměstnanců formou stravenkového paušálu.

I nadále bude pokračovat spolupráce s oddělením KIS a právníkem a bude vedena agenda spojená s vymáháním nevrácených knih a neuhrazených poplatků z prodlení.

V celé oblasti personální, ekonomické i v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci budou průběžně i nadále sledovány veškeré legislativní změny tak, aby byly včas promítnuty do vnitřních předpisů VKOL a běžné praxe.

V oblasti správy a údržby majetku budou i nadále průběžně zajišťovány povinné revize a technické kontroly u všech objektů a zařízení, kontrola funkcí zabezpečovacího systému a EPS, péče o protipožární ochranu a bezpečnost práce ve spolupráci s vedoucími oddělení, úseků a směn a protipožárními hlídkami, zásobování čistícími a úklidovými prostředky, OOP a nákup dlouhodobého hmotného majetku vyjma výpočetní techniky.

K průběžným činnostem technického pracovníka Červeného kostela v roce 2025 patří správa budovy, drobné opravy, vyřizování opakovaných reklamací, revize a kontroly vybavení ve foyer a Červeném kostele. Dále veškeré chystání a příprava akcí a instalace výstav, zvučení a focení všech probíhajících akcí v průběhu roku 2025.

C. Doplnování a zpracování fondu

Povinný výtisk

Hlavní prioritou VKOL v oblasti akvizice bude co nejúplnější získávání povinného výtisku (PV) neperiodické a periodické literatury na základě zákonné povinnosti nakladatelů. Za tímto účelem budou využívány nástroje, jako je srovnání přírůstku s Národní knihovnou ČR a Moravskou zemskou knihovnou v Brně, systematické kontroly řad ISBN, ISMN, seznam deziderát a sledování aktivní vydavatelské činnosti nakladatelů. V oblasti urgencí bude pokračovat spolupráce s agenturou ISBN, která upozorňuje na nedodané PV, pomáhá získat kontakty na těžko dostupné nakladatele a informuje o těch, kteří již ukončili svou činnost. Při soudním vymáhání nedodaných PV bude VKOL dále využívat úzké spolupráce s právním oddělením Moravské zemské knihovny v Brně. Důraz bude kladen na vyhledávání nových nakladatelů a navazování dobrých vztahů s nimi. I v příštím roce se budou pracovníci úseku akvizice aktivně účastnit akvizičních seminářů a knižních veletrhů. Plánována je účast na veletrzích v Ostravě, Havlíčkově Brodě a v Praze.

Dary

Formou knižních darů od soukromých osob a institucí bude knihovna retrospektivně doplňovat chybějící tituly, další výtisky a vybrané tituly zahraniční literatury. Další výtisky se budou doplňovat v závislosti na opotřebení či poškození titulů ve fondu VKOL a v závislosti na četnosti půjčování. Knihovna bude pokračovat ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, která poskytuje VKOL svoje multiplikáty pouze za odvoz. VKOL bude hledat možnosti pro uskladnění přijatých darů.

Nákup

Nákup je důležitým zdrojem průběžné i retrospektivní akvizice. Díky navýšenému rozpočtu usiluje VKOL o ochranu konzervačního fondu v režimu prezenčního půjčování a současně zajištění dalších exemplářů žádaných titulů uživatelům knihovny. Snahou je rovněž rozšířit nabídku placených databází a e-knih, zahraničních knih a zaměřit se na doplňování starších regionálních dokumentů. V oblasti e-knih bude nově navázána spolupráce se společností Palmknihy, která zprostředkovává také e-audioknihy. Retrospektivně bude dále knihovna nakupovat dezideráta, ztráty povinného výtisku, poškozené tituly nebo další výtisky. Nákup

české literatury bude probíhat na základě výstupů velmi žádané literatury, nabídky knižních novinek a edičních plánů.

Nákup zahraniční literatury bude probíhat nadále v součinnosti s mezinárodní výměnou publikací, která je pro VKOL vždy významným zdrojem akvizice. Její nezastupitelnost spočívá v získávání šedé literatury a cenově nákladnějších titulů a dále tam, kde není dobře rozvinutý knižní trh. Dohled nad zahraničními nákupy a nad čerpáním financí na veškeré nákupy literatury bude mít akviziční komise, její členové se schází 4× do roka. Akvizice bude vyhodnocovat nejvýhodnější cenové nabídky od osvědčených distributorů, a to Slovart, Kuba libri, Megabooks a ILC. Nákupem do fondu budou doplněny novinky, ale i dříve vydané tituly zahraniční literatury napříč obory, dále zahraniční tituly do angloamerické a německé knihovny, zahraniční bohemika a klasická a současná beletrie ve světových jazycích.

Knihovna plánuje uspořádat dvě prodejní výstavy zahraniční literatury distributora Megabooks, zaměřené zvláště na humanitní a přírodovědné obory. Pracovníci akvizice navštíví také výstavku zahraniční literatury konanou v Knihovně Univerzity Palackého, příp. Moravské zemské knihovně v Brně. VKOL se bude i v následujícím roce účastnit projektů, které zaštiťuje Moravská zemská knihovna v Brně. Jedná se o projekty Česká knihovna a Cizojazyčná literatura.

Výměna zahraniční literatury

Za neocenitelný zdroj knihovna považuje mezinárodní výměnu publikací, která zpravidla předchází nákupu. Knihovna se zaměří na akvizici české produkce vydávané na Slovensku, jež nepodléhá povinnému výtisku, dále na zahraniční bohemika, šedou literaturu, jazykové učebnice, oborově především na humanitní vědy, zejména dějiny a architekturu. VKOL bude akvírovat u dlouhodobých spolupracujících partnerů. Tituly, které vkládá do výměny, jsou určeny k beznákladové propagaci samotné knihovny, Olomouckého kraje, českých autorů a nakladatelů.

Periodika

Hlavním úkolem úseku časopisů bude získávání, evidence a archivace povinného výtisku periodik v co největší úplnosti a se zaměřením na regionální produkci. Nákupem bude doplňovat denní tisk a odborné tituly pro interní cirkulaci. Na základě cenových nabídek dodavatelů bude vybrán dodavatel na nákup vybraných zahraničních titulů. Do hlavní studovny

budou dodávány deníky získané nákupem, nejzajímavější české i zahraniční periodické tituly ze všech oborů a jejich nabídka bude pravidelně aktualizována. Institucím bude poskytováno absenční půjčování zahraničních odborných titulů v rámci cirkulace.

Zpracování fondů

V oblasti zpracování fondu zůstává prioritou jmenné a věcné zpracování povinného výtisku v rámci sdílené katalogizace v bázi Cluster. Ostatní přírůstky do fondu VKOL budou zpracovávány v lokální bázi katalogu SVK01. Jedná se o nový přírůstek starších bohemik (vydaných před rokem 2005), zahraniční literatury, šedé literatury (divadelní programy, katalogy výstav / aukcí aj.) a některé druhy speciálních dokumentů. Dále se v bázi SVK01 budou editovat starší další výtisky mající záznam pouze v naskenovaném katalogu GEK. Veškerý nově přichodící přírůstek do fondu knihovny bude zpracováván dle katalogizačních pravidel RDA, s výjimkou dalších výtisků, které mají alespoň minimální bibliografický záznam. Dále bude prováděna revize jmenného a věcného zpracování v případě, že titul dosud neprošel popisem v žádné kooperující knihovně Clusteru a jmenná revize všech záznamů dokumentů vytvořených v bázi SVK01.

Knihovna bude nadále sledovat vývoj katalogizačních pravidel RDA, a to stránky katalogizační politiky Národní knihovny ČR (NK ČR), nové schválené interpretace a sekci *Dotazy ke katalogizaci*. Dále bude VKOL sledovat vývoj okolo budoucího nového bibliografického formátu BIBFRAME a spolupracovat s Národní knihovnou a Moravskou zemskou knihovnou v Brně na přípravě na výběr nového knihovního systému. Pracovníci se budou účastnit v NK ČR pracovních skupin pro zpracování dokumentů, semináře Souborného katalogu ČR a národních autorit. VKOL bude nadále pokračovat ve sdílení autoritních dat a bude se podílet na tvorbě nových národních autorit – jmenných (korporace, jména osob), geografických, názvových (editací autoritních záznamů v bázi AUT10) a tematických (odesláním návrhů v tabulce Excelu e-mailem). Podle dohodnutých a schválených pravidel projektu *obalkyknih.cz* bude VKOL nadále skenovat obálky a obsahy dokumentů a hlavní autory titulů. Kromě monografií se budou skenovat i vícesvazkové monografie, seriálové publikace a některé speciální dokumenty.

VKOL bude pokračovat ve zpracování dokumentů rozsáhlých sbírkových kolekcí zahraniční provenience, které získala VKOL darem od p. Franze Kubina.

Úsek věcného zpracování se bude v závislosti na množství přírůstku věnovat kontrole věcných rejstříků a formalizaci věcných selekčních údajů podle souboru autorit.

V souvislosti s plánovaným přechodem na nový knihovní systém se ve spolupráci s IT oddělením katalogizátoři zaměří na opravy starších bibliografických záznamů v bázi SVK01 a kontrolu jejich souladu se souborným katalogem.

VKOL bude rovněž pokračovat v retrokonverzi generálního lístkového katalogu do roku 1959, nejen v rámci projektu VISK 5, ale také v rámci kapacit v lince zpracování.

D. Správa fondu a historické fondy

Plán revize na rok 2025 zahrnuje úsek signatur 65.001–70.000, který v důsledku plánované měsíční pracovní neschopnosti na úseku revize v závěru roku nebude oproti plánu revidován v roce 2024, a dále rozsah signatur přesunutých z hlavní budovy do depozitáře v Hejčíně, a to 1-205.001–1-240.000. Fyzický stav těchto novodobých fondů není dobrý, proto bude v průběhu revize věnována zvýšená pozornost fyzickému stavu jednotlivých exemplářů, aby mohl být v případě nutnosti předán podnět do DZF k pořízení adekvátní náhrady. Kontrolou projdou také skladištní signatury formátu A3 a část skladištních signatur formátu A5, které dosud nebyly revidovány, obojí na hlavní budově.

Stěhování signatur formátu A5 z hlavní budovy do depozitáře v Hejčíně bude plynule pokračovat, přesun kazet a videokazet z hlavní budovy do Hejčína bude uskutečněn po nákupu krabic k uložení audiovizuálních. Postupně budou vkládány knižní zarážky v obou externích depozitářích. V depozitáři Holická budou pokračovat práce na vhodnějším uložení velkoformátových starých tisků a bude zvážena možnost přesunu bibliofilů z Holické do Hejčína. Knižní sbírka určená pro foyer kostela uložená dočasně v depozitáři na Holické bude postupně odvezena k rozebrání čtenářům, v případě hodnotnějších svazků či svazků ve výborném stavu bude zváženo jejich vřazení do fondu.

Zpracovávání záznamů formou retrokonverze bude pokračovat stejně jako revize záznamů, včetně odesílání do Souborného katalogu ČR. Zrevidovány budou podsbírký CES a tyto signaturové řady:

• 65.001–70.000	29 348 sv.,
• 600.001–603.000	8 506 sv.,
• 614.001–630.000	19 466 sv.,
• 1-205.001–1-240.000	39 104 sv.,
• A3 Skl 000.001 – A3 Skl 005.000	5 000 sv.,
• A5 Skl 120.001 – A5 Skl 150.000	30 000 sv.,
Celkem	131 424 sv.

Úsek historických fondů se vedle běžné činnosti bude zabývat přípravami výstav založených na prezentaci historických fondů. Na jarní měsíce je naplánována expozice přibližující 250. výročí fungování VKOL jako veřejné knihovny. Druhým vrcholem bude podzimní výstava *Na Jeseníky v zimě!*, která naváže na mimořádně úspěšný publikačně výstavní projekt *Na*

Jeseníky! z roku 2019. Také v tomto případě se počítá s publikačním výstupem v podobě monografie. Vedle toho se počítá s krátkodobými výstavami při příležitosti jednorázových akcí v průběhu roku. Během *Dnů evropského dědictví* bude krátkodobě vystaven jeden z nejcennějších rukopisů v Česku a kulturní památka, tzv. *Graduál loucký*. Na podzim bude uspořádán další ročník konference *Bibliotheca Antiqua* a bude vydán sborník příspěvků.

Pracovníci oddělení SFHF se budou nadále podílet na odborné části programu Červeného kostela, a to především prostřednictvím cyklu diskusí a přednášek na historická témata, ale také návrhy a součinností při setkáních a přednáškách významných osob současného dění.

E. Studovny a služby

Hlavní studovna

Hlavní studovna bude sloužit k prezenčnímu studiu knih a časopisů a nabídne prezenční půjčování tištěných norem, patentů a přístup k normám v elektronické podobě. Pracovníci hlavní studovny budou návštěvníkům poskytovat komplexní informační servis o všech službách knihovny, zaměří se na propagaci elektronických informačních zdrojů, digitální knihovny Kramerius a na podporu databáze Děh nedostupných na trhu díky spolupráci s Národní knihovnou ČR. K dispozici čtenářům budou nejzajímavější české i zahraniční časopisy z různých oborů. Ve spolupráci s oddělením DZF bude průběžně doplňována příruční knihovna.

Půjčovní služby

V roce 2025 se bude pokračovat ve zkvalitňování fondu volného výběru, aby byl co nejatraktivnější pro veřejnost, zejména pro studenty středních škol. Klíčovou roli bude nadále hrát spolupráce s oddělením akvizice, která zajistí pravidelné doplňování doporučené literatury k maturitě, novinek pro angloamerickou knihovnu i zásadních děl z přírodních věd. Po úspěšném spuštění na podzim 2024 bude v roce 2025 pokračovat literární klub pro maturanty, který pomáhá studentům s přípravou k maturitní zkoušce, podporuje jejich zájem o čtení a motivuje je k využívání služeb knihovny.

Meziknihovní služby

Pracovnice meziknihovních služeb budou spolupracovat s českými knihovnami na poskytování jak aktivních, tak pasivních meziknihovních služeb. V návaznosti na požadavky uživatelů budou poskytovat zpětnou vazbu dalším oddělením VKOL, včetně návrhů na nákup chybějících děl nebo doplnění katalogizačních záznamů a upozornění na poškozené svazky ve fondu. Studovna vázaných novin, kde probíhá i vyřizování požadavků aktivní meziknihovní služby, bude návštěvníkům poskytovat kvalifikované informace o službách VKOL i samotné studovny. Meziknihovní služby a služby studovny novin budou po celý rok aktivně propagovány. Úsek se zaměří na zajištění přístupu k dokumentům z nehrazených elektronických zdrojů a na zrychlení dostupnosti dokumentů pro uživatele.

Informační služby

Pracovníci knihovny budou návštěvníkům poskytovat kompletní informační servis o všech knihovních službách, a to jak v půjčovně, tak v hlavní studovně. Prioritou zůstane propagace elektronických databází knihovny a volných informačních zdrojů. Rozvíjena bude spolupráce se středními, vyššími odbornými a vysokými školami s důrazem na informační gramotnost a digitální dovednosti. Úsek zajistí exkurze, bibliografické a tematické besedy pro školy zaměřené na rozvoj čtenářské, digitální a informační gramotnosti a mediální vzdělanosti. Bude zajištěno sestavování rešerší na objednávku a poskytování bibliografických a faktografických informací; rešerše budou katalogizovány v systému Aleph. Pokračovat bude i chat Ptejte se knihovny a individuální konzultace k vyhledávání zdrojů a k citování.

Multimediální studovna

Studovna bude uživatelům nadále poskytovat především přístup na internet a půjčování zvukových, elektronických a dalších multimediálních dokumentů. Zakoupena bude nová čtečka, která umožní půjčování e-knih a e-audioknih prostřednictvím aplikací Palmknihy a Bookport.

Fond multimediální studovny bude nadále průběžně doplňován především povinným výtiskem a okrajově též potenciálními dary. VKOL bude i v příštím roce usilovat o žádost v projektu Knihovna 21. století, z něhož čerpá prostředky na nákup zvukových dokumentů pro nevidomé a těžce zrakově postižené uživatele. Zvuková knihovna je aktualizována formou nákupu z nabídkových seznamů Knihovny K. E. Macana.

Budou řešeny též úložné prostory pro narůstající objem fondu a přesun nevyužívaných dokumentů (audiokazet) do depozitáře v Hejčíně.

Německá knihovna

Fond německé knihovny bude doplněn o novinky výukových materiálů profesní němčiny a příprav k jazykovým certifikátům všech úrovní. Pro potřeby *Kinderklubu* budou zakoupeny obrazové knihy, pomůcky a metodické materiály dle požadovaných dovedností. Prioritou bude doplnění aktuální beletrie, krimi, komiksů a knih nominovaných na Německou knižní cenu. Z odborných titulů budou stěžejní akvizice z oblasti ekologie, vzdělávání, historie, jazykovědy. Nově bude založen oddíl s publikacemi o německém partnerském regionu Würzburg.

F. Informační technologie

K průběžným činnostem, které bude oddělení IT v roce 2025 provádět, patří správa serverů (aktualizace, instalace nových aplikací, sledování provozu, zálohování), správa sítě VKOL, zálohování a archivace dat, běžná správa systému Aleph a správa www stránek. K další množině úkolů náleží opravy a reindexace katalogu GEK (naskenované lístky/schedy starších katalogů, které se postupně převádějí do bibliografických záznamů), údržba zaměstnaneckých a čtenářských PC a příslušenství a tiskáren. K dalším činnostem pak patří sledování a samostudium nových technologií, dále pak digitalizace periodik v prostředí krajské digitalizační jednotky.

Do elektronického katalogu bude přidána možnost půjčování e-dokumentů z platformy Palmknihy (Albatros Média).

V souvislosti s hrozbami kybernetických útoků se provede rozšíření bezpečnostních opatření v rozsahu nezbytném pro zajištění informační bezpečnosti a ochrany dat. IT bude pokračovat v implementaci tzv. next generation firewall, který umožní dokonalejší kontrolu a analýzu provozu sítě, což usnadní detekci případných kybernetických útoků.

Bude sledován vývoj v souvislosti se směrnicí NIS2, která bude přinášet změny v oblasti zajišťování kybernetické bezpečnosti formou novelizace zákona o kybernetické bezpečnosti a některých dalších souvisejících předpisů. V případě, že bude VKOL zařazena mezi organizace podléhající regulaci kybernetické bezpečnosti, budou zahájeny kroky k zajištění těchto povinností.

V roce 2025 se dokončí přechod na v roce 2023 zakoupenou adresářovou službu Active Directory, přičemž je předpoklad proškolení alespoň jednoho pracovníka IT k problematice Windows Server – správy účtů a služeb Active Directory. Zároveň bude pokračovat výměna počítačových stanic na modernější, společně s upgradem z OS Windows 10 na W 11.

Ve spolupráci s NK ČR, MZK Brno a Akademií věd zasedne expertní skupina pro přechod na nový knihovní systém, který kompletně nahradí současný automatizovaný knihovní systém (AKS) Aleph 500. Bude zpracována *Analýza stávajících a požadovaných funkcí knihovního systému Vědecké knihovny v Olomouci*.

VKOL na podzim 2024 uspěla v projektu Modernizace vybavení krajské digitalizační jednotky Vědecké knihovny v Olomouci a z NPO získala 16 mil. Kč. Bude se jednat o rozsáhlou obnovu hardwarového a softwarového vybavení digitalizační jednotky, především výměna serverů a skenerů. Po obnově hardwaru proběhne instalace nové verze digitální knihovny Kramerius a následně migrace dat ze starší verze digitální knihovny. Pro archivaci zdigitalizovaných dat je plánován nákup nového datového úložiště.

KDJ bude pokračovat v digitalizaci knihovního fondu podle standardů Národní digitální knihovny a převádění pořízených dat do podoby odpovídající aktuálním standardům a zpřístupňovat prostřednictvím digitální knihovny Kramerius. Dále bude KDJ spolupracovat s Českou digitální knihovnou v oblasti sdílení digitalizovaných dokumentů. Primárně se KDJ zaměří na základní úkol; tedy digitalizaci periodik, zejména novin. Ke zvýšení výkonu digitalizační linky by měla přispět realizace projektu v rámci programu VISK 7. Pokračovat bude také technická podpora projektů EOD, Knihovny.cz apod. Pracovníci oddělení se budou podílet na technické podpoře činností a akcí konaných v Červeném kostele.

Naváže se na dosavadní spolupráci v dodávání záznamů do Souborného katalogu ČR, přičemž jeden z pracovníků IT je členem pracovní skupiny pro SK ČR. Stejný pracovník pak bude pokračovat ve spolupráci na opravách bibliografických dat, které se mají v budoucnu migrovat do předpokládaného nového AKS.

G. Regionální služby knihovnám Olomouckého kraje

Nadále bude základní činností oddělení podílet se a koordinovat činnost regionálních funkcí v celém Olomouckém kraji, na celorepublikové úrovni spolupracovat s Národní knihovnou ČR a pracovat v pracovních skupinách pro regionální funkce a pro vzdělávání knihovníků a také v Sekci veřejných knihoven. Na regionální úrovni pak bude pokračovat spolupráce se SKIP 10 Moravskoslezský a Olomoucký kraj. V rámci kraje je nejužší spolupráce s pověřenými knihovnami. Při této práci budou pracovníci oddělení vycházet především z *Koncepce k zajištění RF v Olomouckém kraji pro léta 2021 až 2027*, z *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu RF* a ze *Zásad pro zajištění a financování výkonu regionálních funkcí knihoven v Olomouckém kraji*.

Komunikačním tématem českého knihovnictví je pro nadcházející rok digitální gramotnost. Téma bude zohledněno při plánování a výběru témat školení pro knihovníky z regionu. Budou sledovány informace z této oblasti a předávány knihovníkům prostřednictvím webu VKOL sekce pro knihovny nebo mailem.

Na rok 2025 se podařilo do rozpočtu na výkon regionálních funkcí získat částku 400 000 Kč na nákup setů z projektu Bookstart – S knížkou do života. Bude třeba pro knihovny nastavit pravidla pro čerpání této dotace, projekt mezi knihovnami propagovat a v neposlední řadě připravit praktický seminář k tomuto projektu.

VKOL, jakožto garant celoživotního vzdělávání knihovníků v Olomouckém kraji, bude připravovat vzdělávací semináře a přednášky pro knihovníky z celého kraje. Témata vzdělávání budou odrážet aktuální trendy a potřeby oboru, ale i reagovat na konkrétní nápady a podněty z řad knihovníků v regionu.

V průběhu roku bude opět vyhlášena soutěž *Nejlepší venkovský knihovník Olomouckého kraje*, která má za cíl podporovat a oceňovat knihovníky v menších profesionálních a také neprofesionálních knihovnách. Zorganizováno bude slavnostní předání ocenění u příležitosti Setkání knihovníků Olomouckého kraje. Při této příležitosti bude předána cena MARK Olomoucký kraj 2025, která oceňuje mladé knihovníky.

Ve spolupráci se SKIP 10 bude na jaře 2025 zorganizována v Červeném kostele Valná hromada SKIP 10.

Během roku proběhnou minimálně dvě porady s řediteli pověřených knihoven, bude zpracována *Zpráva o výkonu RF v roce 2024 za Olomoucký kraj*, průběžně budou na webové stránky VKOL do sekce pro knihovny doplňovány aktuální informace a důležité dokumenty, ve spolupráci s knihovnami Olomouckého kraje bude aktualizován adresář knihoven v kraji.

H. Vzdělávací a kulturní akce pro školy a veřejnost

Vzdělávací a kulturní akce jsou dlouhodobě součástí nabídky Vědecké knihovny v Olomouci, která se zaměřuje na vzdělávání žáků, studentů i široké veřejnosti.

Červený kostel umožňuje VKOL organizovat či spoluorganizovat široké spektrum kulturně-vzdělávacích akcí pro veřejnost. I nadále tak budou v příštím roce pokračovat oblíbené cykly přednášek *Pohledy do minulosti*, *Univerzita v kostele*, studentský formát STŘEDT či moderované besedy s významnými osobnostmi s názvem *Pozvání na skleničku*. Nabízet bude velmi žádané a oblíbené cestovatelské přednášky a chybět nebudou autorská čtení a programy seznamující veřejnost s regionální historií a osobnostmi regionu.

Červený kostel se již zařadil mezi stálíce kulturního života v Olomouci. Základní programová linka bude zahrnovat:

- autorská čtení,
- regionální/historické přednášky v rámci cyklu *Pohledy do minulosti*,
- přednášky z cyklu *Univerzita v kostele*,
- cestovatelské přednášky,
- komorní/akustické koncerty, benefiční koncerty,
- akce zaměřené na lingvistiku/překladatelskou činnost,
- besedy a diskuze s odborným hostem nebo významnými osobnostmi.

VKOL se opět zapojí do osvědčených celostátních akcí, jakou jsou *Noc literatury*, *Březen – měsíc čtenářů*, festival francouzské kultury *Bonjour Olomouc*, *Dny evropského dědictví*, *Noc muzeí*, *Noc kostelů*, *Dny židovské kultury* či *Týden knihoven*. VKOL naváže na spolupráci s festivaly *Olomouc (o)žije*, *Olomouc Design Days* a připraví další ročníky *Noc literatury* nebo *Speak-Dating*.

I v nové sezoně propůjčí knihovna na základě memoranda prostor Červeného kostela spojenému subjektu Moravského divadla a Moravské filharmonie pro divadelní představení a komorní koncerty.

Cílem programové nabídky je vytvářet tematicky vyvážený program reflektující aktuální témata ve společnosti, rozvoj finanční, mediální a environmentální gramotnosti s přinášet akce podporující občanskou vzdělanost (např. přednášky o udržitelném zahradničení nebo udržitelné módě).

VKOL se ještě více zaměří na spolupráci s lidskoprávními a neziskovými organizacemi (Člověk v tísni, Amnesty International, Institut pro restorativní justici nebo Konsent), dobročinnými a charitativními organizacemi apod. Knihovna bude pokračovat ve spolupráci s Člověkem v tísni, organizací Šchedryk a Ukrajinci žijícími v regionu i dalšími charitativními organizacemi. VKOL si klade za cíl přispívat k překonávání bariér, poznávání jiných kultur, podílet na internacionalizaci a napomáhat vzájemnému mezikulturnímu porozumění.

Stran literatury plánuje VKOL zvát více současných mladých autorů publikujících především pod nakladatelstvím HOST, PASEKA a ARGO. Kromě renomovaných autorů se VKOL také zaměří na mladé talenty z Literární soutěže UP a Vy.Čítání. V oblasti hudby plánuje knihovna uvést v letních měsících více koncertů na zahrádce foyer – především koncerty mladých kapel a sólistů. V hlavní sezoně se pak zaměří na současné ambientní tvůrce.

Prostor Červeného kostela bude nadále pronajímán jiným subjektům. Knihovna si vyhrazuje právo nevyhovět žádosti o pronájem nebo nabídce uspořádání akce jiným subjektem, a to např. z kapacitních nebo provozních důvodů.

VKOL bude nadále spolupracovat se školami všech stupňů na knihovnických lekcích, zaměřených na citační etiku a práci s informačními zdroji. Součástí nabídky je taktéž několik programů seznamujících školy s posláním, funkcí a možnostmi využití nabídky služeb VKOL pro studijní účely. V novém roce připravuje oddělení vzdělávání, věda, marketing (VVM) VKOL ve spolupráci s dalšími odděleními rozšíření nabídky vzdělávacích programů. Chystané programy *Případ Skriptorium* nebo *Cesta písma / Od jeskynních maleb k mobilním telefonům* doplní už tak širokou nabídku pořadů pro školy. Součástí nabídky zůstávají i nadále programy cizojazyčných knihoven zaměřené na podporu výuky cizích jazyků nebo bezplatný kurz programování dětí ve věku od 7 do 17 let *CoderDojo*. Nově je pro maturanty také připraven *Literární klub*, který se věnuje přípravě studentů k maturitním zkouškám. Vysokoškoláci budou moci využít individuální konzultace při psaní závěrečných prací a při citování literatury.

VKOL si klade za cíl vzdělávat prioritně žáky středních i vysokých škol, součástí nabídky jsou ale i programy pro základní školy, jejichž prostřednictvím si knihovna vychovává budoucí čtenáře. Nadále tak v nabídce zůstává program pro poslední třídy MŠ a první tři třídy ZŠ *Tři podoby Červeného kostela aneb netopýr Max* vypráví a pořad pro žáky 5.–7. třídy *Cesta za knihami / Otevři si vlastní knihovnu*.

Pozornost je taktéž věnována seniorům. VKOL Nabízí počítačové kurzy pro seniory začátečníky i pokročilé. Nově budou rozšířeny o projekt *Moudrá sovička*. Knihovny napříč Českou republikou od roku 2022 zpřístupňují technologie seniorům prostřednictvím projektu *Senioři do onlinu – Digitální odysea v knihovnách*, který do knihoven přináší SDRUK, Nadace Vodafone (v rámci projektu *Digitální odysea*), Elpida a Moudrá Sovička. Cílem projektu je co nejvíce zpřístupnit moderní technologie a digitální vzdělávání seniorům. Tato iniciativa je zaměřená na práci s mobilními telefony.

Pro zájemce pak pořádá knihovna kurzy pro budoucí přispěvatele do Wikipedie. Součástí nabídky je taktéž Wikiklub, který je otevřen široké veřejnosti.

Kromě pravidelných aktivit nabídne oddělení VVM školám jednorázové akce typu *Čtenářský maraton*, který se bude konat při příležitosti akce *Březen – měsíc čtenářů*, festivalu *Bonjour Olomouc* nebo doprovodný program k výstavám realizovaným ze sbírek VKOL. Součástí programů budou taktéž dvě *Dílny tvůrčího psaní* (jarní a podzimní). Jedna bude určena pro veřejnost a druhá pro středoškolské studenty.

Plánované výstavy v roce 2025 v Červeném kostele:

leden *Sametová revoluce objektivem Jiřího Frait* (pokračování výstavy z roku 2024),
březen–duben *Veřejné knihovny v Olomouckém kraji* (fotografie),
květen–srpen *250 let VKOL jako veřejné knihovny v Olomouci*,
květen–červen výstava fotografií v rámci soutěže NASFO (na chórech, ve spolupráci s VMO),
září *Graduál loucký* (v rámci DED),
září–listopad *Nový domov. Česko-italské přátelství z 1. světové války* (ve spolupráci s MGP v Prostějově),
listopad – leden 2026 *Na Jeseníky v zimě!*

VKOL plánuje také pokračovat ve výstavní činnosti také v Galerii Biblio. Základem budou panelové výstavy vzdělávacího charakteru (např. *Voda je život*, výstava GI Praha).

Akce německé knihovny

Německá knihovna bude nadále organizovat programy pro všechny věkové skupiny na podporu výuky německého jazyka a spolupracovat se školami, pedagogy i s nakladateli výukových materiálů.

V roce 2024 uspořádá exkurze pro žáky základních, středních i vysokých škol s pracovními listy dle jejich jazykové úrovně. V nabídce budou exkurze jak obecné, tak i odborně zaměřené na realie Německa – *Deutsche Städte und Landschaften*, *Erfinderland Deutschland*. Němčinu zábavnou formou představuje program *Spielort Bibliothek* aneb hraní deskových her v němčině pro skupiny žáků všech typů škol. Pro školy z celého regionu nabídneme projektové dny s němčinou, což je program na míru šitý dané školní třídě.

Pro školy je také určena soutěž v předčítání v němčině *Knihomol*, kterou německá knihovna pořádá v kooperaci s GI Pardubice a České Budějovice a již výrazně podporuje Goethe-Institut. Díky spolupráci s nakladatelstvími Hueber a Klett budeme nabízet populární semináře pro učitele němčiny.

Kinderklub aneb němčina hravě je název programu pro děti od 3–7 let, který bude probíhat 1× měsíčně v prostoru německé knihovny a jehož cílem je hravě a zábavnou formou seznámit předškolní děti s němčinou. Pro školní děti ve věku 8–14 let je připraveno hraní deskových her v němčině s dobrovolníky z katedry germanistiky.

Centrum výuky rané němčiny v Olomouci vzniklo na základě poptávky rodičů po výuce rané němčiny a angažovanosti našich lektorek, které za finanční podpory Goethe Institutu nabízí výuku němčiny v mateřských školách a na 1. stupni základních škol v Olomouci a okolí. Knihovna samozřejmě neustále doplňuje knihy a výukové materiály pro tuto specifickou cílovou skupinu.

V roce 2025 plánuje německá knihovna pokračovat v projektu *Deutsch ist super!*, což jsou jazykové animace pro žáky 6. tříd základních škol před výběrem 2. cizího jazyka. Tento program je možný díky spolupráci se studenty Pedagogické fakulty UP a za finanční podpory ops. Bohemia Troppau.

V roce 2025 uspořádá německá knihovna 11. ročník festivalu *Olmützer Kulturtage*, který se zaměřuje na propagaci němčiny, německojazyčných autorů a odkrývá stopy česko-německé historie.

Výstavy v Galerii Biblio:
červen–srpen *Leseland DDR*,
říjen *Sudetenlove*.

I. Bibliografie, ediční a propagační činnost

Bibliografické a biografické informace

Knihovna bude nadále přispívat do automatizovaného kooperačního systému České národní bibliografie články z regionálního tisku. Databáze REGO bude aktualizována průběžně i v roce 2025; v případě získání grantové podpory by byla převedena do modernější podoby. Bibliografické záznamy budou zahrnuty ve výroční zprávě, stejně jako publikace VKOL a publikační činnost pracovníků knihovny. Bude pokračovat i monitorování zpráv o knihovně v médiích.

Publikace

VKOL plánuje pro rok 2025 následující publikace: *Výroční zpráva Vědecké knihovny v Olomouci za rok 2024*, *Sborník z konference Bibliotheca Antiqua 2025*, publikaci *Na Jeseníky v zimě!*, případně se pokusí o dotisk velmi úspěšné publikace *Na Jeseníky!*, která byla velmi brzy vyprodána.

Dále minimálně plánuje vydání katalogů k výstavám (*Veřejné knihovny v Olomouckém kraji, Nový domov. Česko-italské přátelství z 1. světové války*).

Časopis KROK

V roce 2025 vyjdou opět 4 čísla, náklad 700 výtisků bude nadále zachován. Tematické zaměření na některé okruhy bude řešeno redakční radou časopisu. Nadále zůstává záměr přinášet příspěvky s nadčasovým charakterem.

Tematickými okruhy jednotlivých čísel v roce 2025 budou:

1/2025 Přírodní živly,

2/2025 Kniha a informace,

3/2025 Itálie,

4/2025 Zimní sporty.

Propagace a marketing

VKOL plánuje prostřednictvím oddělení vzdělávání, věda a marketing v roce 2025:

- pravidelně vydávat tiskové zprávy a organizovat tiskové konference,
- pokračovat v rozesílání newsletteru s měsíční frekvencí,
- pravidelně informovat o dění VKOL a kulturním programu na současných platformách,
- vytvořit interní online časopis pro zaměstnance VKOL.

Rozšířit dosah na sociálních sítí VKOL a na internetu:

- pravidelnou prezentací na oficiálních internetových stránkách VKOL (a stránkách Červeného kostela) a jejich využíváním jako hlavní informační platformy knihovny,
- pokračováním v aktivním působení na stávajících platformách (Facebook a Instagram),
- navýšením počtu odběratelů měsíčního e-mailového newsletteru a jeho revizí. (např. zaplacením e-mailingové platformy, které umožní rozšiřování databáze kontaktů newsletteru.

Navýšit počet návštěvníků akcí prezentací:

- skrze možnosti zřizovatele (Olomoucký kraj) – LCD obrazovky autobusů KIDSOK, vlacích, propagace v krajském měsíčníku a webu zřizovatele,
- skrze tištěného měsíčníku statutárního města Olomouce,
- prezentací akcí v magazínu *Akce Zábava* a *Olomoucký senior*, na webovém portále, olomouc.cz, přes Český rozhlas Olomouc a televizní kanál ZZIP, nově také v *Olomouckém deníku*, který by ve větší míře přebíral informace z tiskových zpráv, jejichž prostřednictvím dochází k medializaci významnějších událostí,
- tištěným programem na daný měsíc v souhrnném letáku,
- rozesíláním pozvánek veřejnosti,
- měsíčním newsletterem,
- využitím propagačních ploch spolupracujících subjektů, DPMO, Rengl, apod.

Zvýšit okruh uživatelů a povědomí o významu VKOL, udržení kontaktu se čtenáři:

- propagačními kampaněmi,
- zviditelňováním knihovních služeb,
- speciálně zaměřeným obsahem propagace (z činnosti knihovny a z knižního fondu),
- soutěžemi,
- cizojazyčnými letáky,
- rozvojem spolupráce s informačním centrem Olomouckého kraje,
- prezentací činnosti VKOL prostřednictvím revue *KROK*.

J. Projekty

Vědecká knihovna v Olomouci bude i v roce 2025 usilovat o realizaci svých projektů. Za tímto účelem bude aktivně vyhledávat dotační zdroje a následně je využívat k financování své činnosti.

VKOL bude na podzim 2024 tradičně zpracovávat žádosti v programech Veřejných informačních služeb knihoven (VISK), které každoročně vyhlašuje Ministerstvo kultury ČR. Jedná se o následující programy: VISK 2 Mimoškolní vzdělávání knihovníků, VISK 4 Národní program ochrany knihovních fondů, VISK 5 RETROKON – Národní program retrospektivní konverze katalogů v ČR, VISK 6 Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů MEMORIAE MUNDI SERIES BOHEMICA, VISK 7 Národní program digitalizace a dlouhodobé archivace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru KRAMERIUS a VISK 9/I Rozvoj souborného katalogu ČR a souboru národních autorit. Podpořené projekty pak bude v roce 2025 realizovat.

VKOL bude i nadále spolupracovat s Moravskou zemskou knihovnou v Brně na projektech Česká knihovna a Cizojazyčná literatura.

V prosinci roku 2024 ukončila VKOL realizaci dvouletého vzdělávacího projektu Kreativní akademie Olomouckého kraje, na který v roce 2023 obdržela finanční dotaci z Národního plánu obnovy ve výši 2,5 mil. korun. Projekt byl určen pracovníkům kulturního a kreativního sektoru k posílení jejich kompetencí v oblastech manažerských a komunikačních, digitálních a ve finanční gramotnosti. Aktivita projektu byly realizovány v různých městech Olomouckého kraje a projekt spolufinancoval Olomoucký kraj. V lednu 2025 VKOL provede vyhodnocení dosažených cílů projektu včetně finančního vyúčtování.

V září 2024 předložila VKOL projekt na další rozvoj digitalizace knihovny v rámci Národního plánu obnovy v celkové částce 21,5 mil. korun. V případě obdržení dotace VKOL kompletně obnoví a dle současných trendů zmodernizuje krajskou digitalizační jednotku včetně infrastruktury. Realizace projektu by probíhala v průběhu roku 2025 s finanční spoluúčastí Olomouckého kraje.

V roce 2024 VKOL obdržela akreditaci v rámci programu Erasmus+, ve které si pro období 2024–2027 stanovila tři cíle:

1. inovace edukačních programů v komunitním centru Červený kostel,

2. vzdělávání a zvyšování kvalifikace zaměstnanců VKOL především formou stínování v zahraničních institucích,
3. internacionalizace VKOL.

Na období 06/2024 – 08/2025 VKOL obdržela od Domu zahraniční spolupráce první dotaci na mobility svých zaměstnanců v zahraničních institucích. V únoru 2025 VKOL podá žádost o dotaci na období 06/2025 – 08/2026. V roce 2025 se VKOL pokusí v rámci Erasmus+ realizovat aktivity ve spolupráci s Vojvodskou knihovnou im. Emanuela Smolky v Opolí nebo jiným partnerem.

V roce 2025 VKOL již tradičně požádá o dotaci na realizaci 11. ročníku festivalu *Olmützer Kulturtage*, a to Česko-německý fond budoucnosti a Goethe-Institut.

Vědecká knihovna bude také využívat dotační příležitosti vyhlášené statutárním městem Olomouc a Olomouckým krajem s důrazem na programy vyhlašované pro oblast kultury a cestovního ruchu 2025 (např. průvodcovská činnost v Červeném kostele, Červený kostel jako místo setkávání a komunity, edukační projekty, výstavy apod.).

Vědecká knihovna bude hledat i další zdroje k financování svých projektových záměrů. Podpořené a realizované projekty bude průběžně reportovat a finančně vykazovat v termínech stanovených konkrétními donátory dotací.

Listopad 2024

Zpracovali ředitelka VKOL a vedoucí oddělení VKOL

Obsah

A. Úvod	2
B. Hospodářské a organizační úkoly.....	4
Ekonomika a provoz.....	4
C. Doplnění a zpracování fondu	6
Povinný výtisk	6
Dary	6
Nákup	6
Výměna zahraniční literatury	7
Periodika.....	7
Zpracování fondů.....	8
D. Správa fondu a historické fondy.....	10
E. Studovny a služby.....	12
Hlavní studovna	12
Půjčovní služby.....	12
Meziknihovní služby.....	12
Informační služby.....	13
Multimediální studovna	13
Německá knihovna.....	13
F. Informační technologie	14
G. Regionální služby knihovnám Olomouckého kraje.....	16
H. Vzdělávací a kulturní akce pro školy a veřejnost.....	18
I. Bibliografie, ediční a propagační činnost.....	22
J. Projekty	24